

MOGOLISTAN KAZAKLARININ TARİHİ, KÜLTÜRÜ VE BUGÜNÜ

GUANXIAN | KÖZGA MEBAVA

Gülzar KOZGAMBAYEVA

MOĞOLİSTAN KAZAKLARININ TARİHİ, KÜLTÜRÜ VE BUGÜNÜ

Çeviren: Assel LAKHAYEVA

Yerel Tarih ve Kültür Derneği (YERTAD)

AKÇAG

**MOĞOLİSTAN KAZAKLARININ
TARİHİ, KÜLTÜRÜ VE BUGÜNÜ**

GÜLNAR KOZGAMBAYEVA

ÇEVİREN: Assel LAKHAYEVA

Fikir yazarlar: Tarihçi Prof. Dr. S.O. Smagulova
Tarihçi Prof. Dr. B.K. Kalşabayeva
Tarihçi Doç. Dr. D.Katran

ISBN: 978-605-342-539-7

Akçağ Yayınları: 1609
Tarih: 88

1. Baskı: Ankara/ 2020

*Kitabın içeriği ile ilgili
tüm hukuki sorumluluk yazarına aittir.*

Kültür Bakanlığı Yayıncılık Sertifika No: 44397

© Akçağ Yayınları 2020

Fikir ve Sanat Eserleri Yasası gereğince bu eserin yayın hakkı anlaşmalı olarak Akçağ Yayınları'na aittir. İzinsiz kısmen ya da tamamen çoğaltılıp yayınlanamaz.

Baskı: Sonçağ Yayıncılık Matbaacılık
İstanbul Cad. İstanbul Çarşısı
48 / 48 06070 - İskitler / ANKARA

AKÇAĞ BASIM YAYIM PAZARLAMA A.Ş.
Gökkuşuğu Cad. No.: 37/B Çankaya/Ankara

Tel. : 0 312 432 17 98 - 433 86 51
Faks: 0 312 432 28 52

www.akcag.com.tr
akcag@akcag.com.tr

Gülnar KOZGAMBAYEVA

“Moğolistan Kazaklarının Tarihi, Kültürü ve Bugünü”

Bu monografide Kazak diasporasının oluşumu ile ilgili yapılan araştırmalar yer almakta olup, Moğolistan Kazakları  zerine analiz yapılmıştır. Ata yurdundan uzakta yaşayan Moğolistan Kazaklarının siyas , sosyal ve ekonomik durumu, uğraşıları ile kültürü etraflı bir şekilde tarihi yönden ele alınmıştır. Elde edilen sağlam verilere dayanarak, Moğol h k metinin soydaşlarımıza yönelik bakış açıları ve politikaları ele alınmıştır. Monografide yer alan bilgiler, Dünya Kazakları Konseyi çalışmalarında ve “Kazak Diasporası Tarihi” derslerinde, Yüksek Eğitim Kurumları’ndaki derslerde, uygulamalı çalışmalarda ve özel kurslarda kullanılmaya uygundur.

İÇİNDEKİLER

GİRİŞ.....	11
1. YURT DIŞINDA YAŞAYAN KAZAKLAR ÜZERİNE YAPILAN ARAŞTIRMALAR VE DİASPORANIN OLUŞUM TARİHİ	15
1.1 Yurt dışında yaşayan Kazaklar üzerine yapılan araştırmaların tarihnamesi	15
1.2 Kazak diasporasının oluşum tarihi	35
2. KAZAKLARIN MOĞOLİSTAN'A YERLEŞMESİ.....	63
2.1. Kazakların bir kısmının Moğolistan'a yerleşim tarihi.....	63
2.2. Moğolistan'daki Kazakların siyasi, ekonomik ve sosyal durumu	75
3. SOSYALİZM DEVRİNDEKİ MOĞOLİSTAN'DA YAŞAYAN KAZAKLAR	89
3.1. Kazaklar arasında gerçekleştirilen sosyal ve kültürel faaliyetler.....	89
3.2. Sosyalizm deneyimi ve sonuçları.....	119
4. MOĞOLİSTAN'DAKİ KAZAKLARIN ŞİMDİKİ DURUMU VE ATA YURTLARINA GERİ DÖNMELERİ	149
4.1. Moğolistan'daki Kazakların Kazakistan'a geri dönmeleri ve ülkeye alışması.....	149
SONUÇ.....	165
KULLANILAN KAYNAKÇALAR VE BELGELER.....	171

PROF. DR. GULNAR KOZGAMBAYEVA'NIN AKADEMİK ÖZGEÇMİŞİ

1968 yılında Kazakistan Cumhuriyeti, Türkistan Eyaleti, Lengir şehrinde doğdu.

Orta öğrenimini 1975-1980 yılları arasında Ç.Valihanov okulunda tamamladı.

1985-1990 yılları arasında M. Avezov Pedagoji Enstitüsü Tarih Fakültesinden mezun oldu.

1990-1994 yılları arasında Çimkent şehrinde bulunan okulda tarih hocası olarak çalıştı.

1994-1998 yılları arasında Kazakistan'ın Türkistan şehrinde, Hoca Ahmet Yesevi Uluslararası Türk-Kazak Üniversitesinin Tarih Fakültesinde doktora programını tamamladı.

1999 yılında Kazakistan Cumhuriyeti Eğitim ve Bilim Bakanlığı Ç. Valihanov Tarih ve Etnoloji Enstitüsünde "Moğolistan'daki Kazak Diasporası" adlı tezi başarı ile savundu.

1998-2009 yıllar arasında Hoca Ahmet Yesevi Uluslararası Türk-Kazak Üniversitesi Çimkent Şubesindeki Kazakistan Tarihi Bölümünde öğretim üyesi unvanla görev yaptı.

2009-2011 yılları arasında Kazak Devlet Kızlar Pedagoji Üniversitesinde doçent unvanı ile öğretim üyesi olarak atandı ve bu unvanla görev yaptı.

Akademik hayatın 28 yılında 1 monografi, Kazakistan Tarihi, Dünya Tarihi adlı 10'dan fazla okul kitaplarıyla birlikte Rusya Federasyonu, Polonya, Romanya, Azerbaycan, Türkiye Cumhuriyetlerinde yayımlanmış 155'ten fazla bilimsel makale ve bildirisi vardır. Yüksek reytingli Scopus bazına dahil olan dergilerde bildirileri yayımlandı.

Yurtiçinde ve yurtdışında düzenlenen pek çok kongre, sempozyum, seminerlerle katılıp ağırlıklı olarak tarih alanlarında bildiriler sundu.

2012 yılından günümüze Al-Farabî Kazak Milli Üniversitesi Tarih, Arkeoloji ve Etnoloji Fakültesinde Doçent Doktor unvanı ile öğretim üyesi olarak görev yapmaktadır.

Türkiye ve Moğolistan ülkelerinde Ötügen İslamî ve Orhun Abidelerinden başka pek çok kutsal metinlerden geçen bir ayak vaha daha vardır. O da, Moğolistan'da yaşayan 100 bin civarındaki Kazak Türkleridir. Ülkenin büyük bir bölümünü Moğolistan'ın "Zengin Ülke" veya "Zengin Bölge" olarak İslam'a aktarabilmeye başlan Ölgey'de yaşamaktadır. Moğolistan Kazakları Kazakistan'da, dünyanın 40 kadar ülkesinde yaşamakta olan 5 milyonluk Kazak diasporasının sayısal olarak ikinci, kültürel açıdan çok önemli bir parçasını oluşturmaktadır. Ülanbator'un yaklaşık 1700 kilometre batısında ve Moğolistan, Rusya ve Çin sınırının kesiştiği bir bölgede bulunan Bayan Ölgey'de yazın yeyilme, kışın kışlaya çıkarak hayvan besiciliğiyle meşgul olan ve kartalla avcılık geleneğini devam ettiren Kazaklar Hun ve Göktürlere kadar uzanan kadim Türk konargöçer hayat tarzını günümüzde birçok yönleriyle yaşatan yegâne topluluktur. Dünya Kazakları açısından da Kazak Türkçesini Rusça ve Çince gibi dillerin etkisi olmaksızın saf bir şekilde telaffuz edebilmeleriyle ön plana çıkmaktadırlar.

Kazakistan Farabi Devlet Üniversitesi Tarih Fakültesi öğretim üyesi Prof. Dr. Gülnar Kozgambayeva'nın uzun yıllar süren araştırmalarına dayalı bu eser Türkiye'de yayınlanmış Moğolistan Kazakları üzerine en kapsamlı kitap olma özelliğini taşımaktadır.

www.akcag.com.tr

/ akcagyayinlari

